

פרקים ראשונים

לחוברת

החלטתנו להוציא חוברת חורף עמדה בעינה עד שנתברר לנו שאם אנו מבקשים לכלול בה את כל החומר שנועד לה, עלינו להגדילה עד כדי חוברת כפולה. הוצאתה של חוברת חורף־אביב היא בהתאם ל"מסורת" שלנו להגיש לקוראינו המקיימים את מפעלנו הספרותי חוברת גדושת חומר־קריאה רב־פנים־וענין.

"אבין־רקין" של שמואל האלקין

מן הראוי להקדים דברים מעטים על חלק מן החומר שבא בגליון הזה. קודם כל עלינו לציין שבחוברת מופיעים הפרקים האחרונים ממסתו המקיפה והיסודית של המשורר והמבקר רבי־הזכויות **שמעון הלקין** על שירתו של **שמואל האלקין**, ממשוררי אידיש המובהקים ברוסיה הסוביטית. לא רבים המשוררים שיצירתם זכתה לפרשנות מפורטת ומסבירה מיוצר ברוך־כשרון ועשיר־רוח כשם שזכה לכך שמואל האלקין.

התנדעות למספרת

יש שאתה נתקל ביצירה ספרותית בהיסח־הרעת והנך שמח על הגילוי המפתיע, המספק לך הנאה לא־צפויה ללא תיווך ומיצוע של מבקרים וטובעי טעם. הכרות בלתי־אמצעית, התנדעות שבמישרין נעימה כזאת סיפקה לי אגדתה של **אריאלה דים** על חוה, „אם כל חי" בחוברת הנוכחית. לאחר מכן נודמנו לידי שני ספריה: „ירושלים משחקת מחבואים" ו„אחר־כך בנימין". בשניהם רוקמת המחברת ריקמה סיפורית־אגדית רצופה בינת לב ושעשועי דמיון. כמעטים מבין סופרינו בקיאה המספרת במקורותינו והיא שואבת מהם הגיגי חכמים ומדרשיהם־ציוריהם המופלגים ומשבצתם בתיאורי אישים והוויות יום־יום, רשמי פגישות ושיחות הנארגים ונאחזים במציאות ובנעלם כאחד. בשיחה של המשורר **אבנר טרייניץ** עם המספרת יאזין הקורא ל„סוד" יצירתה.

זכרונות ודמותו של רב חולם ולוחם

מן הדין לציין את פרקי זכרונותיה של **רבקה רוכל־שנברג** המתפרסמים מן החוברת הראשונה של „בצרון" המחודש ועד עתה. הזכרונות עוררו ענין רב אצל קוראינו. במרכזם מופיעה דמותו של המספר המחונן חריף החושים ואמן הציור השנון, **יצחק שנהר־שנברג**, מימי ילדותו עד עליתו לארץ־ישראל. בזכרונות מאירה המחברת חיי המשפחה ואישיה, ואת ההווי של

העיירה לפני מלחמת העולם הראשונה ואחריה אגב תיאורים רבי רושם ורוויי הומור „בריא“. להמשכם נצפה.

הרב הירושלמי הנאור ורב הפעלים חיים צבי שניאורסון, הגה רעיון חידוש עצמאות ישראל על אדמת מולדתנו כארבעים שנה לפני הרצל. במאמרו מחייה ד"ר צבי כרמל את דמותו של הרב ה„הרפתקן“, שעוד לפני כ־150 שנה הפליג ליבשות ולמדינות רחוקות, התיצב לפני מלכים ושרים והטיף בעיצומו של עידן ההשכלה לשיבת ציון. הדרמה האישית של ח.צ.ש. ראויה לתשומת־לב מיוחדת.

*

בתיקה של המערכת מאמרים, סיפורים ומחקרים חשובים שמצפים לתורם ואנו תקווה שימצאו האמצעים לבצע את תכניתנו להוציא את ה„בצרון“ כרבעון עשיר תוכן ולהחיש את פרסום החומר שברשותנו בעתו.

פסח תש"ד-תשמ"ד ולקחו של דו"ח הוועדה לחקר השואה

בפסח תש"ד, לפני ארבעים שנה עדיין לא חדלה מליקוד יומם ולילה אש הגיהנום הנצי. שנה לאחר מרד גיטו ורשה, שחרת פרק גבורה יהודית נואשת בתולדות עמנו, נערם ונתערב אפרם של מאות אלפי אחינו ואחיותינו השרופים במחנות המוות באפרם של המיליונים שניספו בשנות השואה הקודמות.

בשנת 1944, בתחילתה, לאחר שנות אדישות אכזרית של עמי הברית, ובראש וראשונה ארצות־הברית, לגורל יהודי אירופה ושתיקתם הפלילית אף לאחר שהגיעו ידיעות ברורות על רצח המוני וחורבן של קהילות ישראל — הכריז הנשיא פ.ד. רוזוולט על יצירת ועדה לפליטי מלחמה. לאחר מכן נשלחו מברקים בחתימת קורדל הול, שרי־חוץ בימים ההם, לשגרירויות ארצות־הברית ולנציגיה הדיפלומטיים בעולם, „לנקוט בפעולה למנוע את מזימת הנצים להשמיר את היהודים ומיעוטים נרדפים אחרים באירופה“.*

זה עתה התפרסם סיכום דו"ח של ועדת השואה היהודית־האמריקנית בראשותו של ארתור גולדברג. לפיו אפשר היה להציל חצי מיליון, ואפשר מיליון יהודים. על כל פנים, אפילו לאחר ההרג הרב, בשלהי המלחמה והשואה, בשנת 1944, אפשר היה עוד לחלץ מצרפני הנצים אלפי יהודים**.

* יראה ספרו של Arthur B. Morse, While Six Million Died, Random House P. 313.

** שם, מכתבו של אירא הירשמן נציג הוועדה לפליטי המלחמה בטורקיה: ...יש לחזור ולומר, שחבל שהוועדה שגילתה חיוניות והצלחה במבצעה לא נוצרה שנה או שנתים קודם. אין ספק... שאפשר היה להציל אלפים פליטים נוספים.

הדו"ח תולה את סיבת הכשלון באדישות ששררה באמריקה ובאירופה כלפי מסע ההשמדה של הנצים, אך הוא מאשים, או מבקר, גם את המנהיגות היהודית, שנמנעה מלפעול בצורה נמרצת ונועזה יותר לזעזע את דעת הקהל ולעורר את הממשלה האמריקנית לנקוט בכל האמצעים שברשותה לעצור בעד מסע ההשמדה ולפתוח את שערי הארץ בפני קרבנות היטלר, פירוד הלכבות, המחרות בין הארגונים היהודים והפחד מפני התלקחות יתירה של האנטישמיות, שְׁוּוּחָה בארצות־הברית והאמונה היתירה בפעילות, או התערבות חשאית, או ב„שתדלנות“ מסורתית, אצל הנשיא ואנשי סודו מנעו מן המנהיגות היהודית מעשים הולמים את דרישות מצב־החירום.

שנאת־אחים ופירוד־הלכבות חתרו תחת תכניות ההצלה. זכורים כינויי הגנאי שהדביקו בזאב ז'בוטינסקי כשיצא בתכנית ה„אבקואציה“ — פריצת־גבולות של מיליון יהודי פולין והריסתם של מחסומי העלִיָה לארץ, תכנית „הרפתקנית“, שהיתה ריאלית יותר מ„המדיניות“ של מתנגדיו, ביחוד של הקומוניסטים והבונריסטים, שחייבו שיתוף־פעולה עם „הכוחות המתקדמים“ במלחמה נגד הפשיזם במולדת המשותפת לפולנים וליהודים.

חברי ועדת החקירה ודאי שאינם חִיָבִים לציין את העובדה שבסוף שנות השלושים, לאחר ביקורם בפולין בצל השואה פירסמו המשוררים א.צ.גרינברג ויצחק לזמן שירים שהיה בהם משום ניחוש — שירי חרדה לגורל היהודים בארץ הזאת, וקראו ליהודים להציל נפשם בעוד מועד. אך מי שם לב אז לְחֻזֹת קשה ומרה של משוררים עבריים?

האם נשתנה היום המצב לטובה? יש לנו אמנם כיום נוער שלא היה אז, שנענה לסבל וקיפוח עמם. הם מיעוט, אך ישנו. מאידך, לא פסקו סיכסוכי מפלגות ופילוגי סיעות, בעיקר בארץ המוקפת אויבים. וכאן, מלבד ההתנכרות וההתבוללות של חלק גדול מיהדות אמריקה, גדלה הבורות וגדול פירוד הלכבות אף אצלנו.

כלום נלמוד לְקַח לא מימים מקדם, כִּי־אם מימינו, מן העבר הקרוב? ההטפה לאחווה, לשיתוף־פעולה, לממשלת ליכוד של כל המפלגות בארץ ולקירוב לבבות כאן לא תחדל. מי יתן ותקום האחדות המיוחלת בעוד מועד.

ח.ל.